

XORIJIY TILLARNI O'QITISHDA KREATIV METODLAR

Tajibayeva Sarvinoz Alisher qizi
Student of Samarqand State Institute
of Foreign Languages
2325 group
@sarvinoztadzibajeva@gmail.com
Ilmiy rahbar: Zubaydova Nilufar

Annotatsiya: *Maqola ingliz tilini o'rganish va o'rgatish metodlari haqida. Unda an'anaviy usullardan tortib zamonaviy texnologiyalar, madaniyatlararo yondashuv va talabalar ehtiyojlariga moslashgan metodlarning ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, kommunikativ va inqulziya usullari orqali tilni amaliy o'rganish, texnologiyalar yordamida o'qitish samaradorligini oshirish, madaniy kontekstni tushunish va talabalar uchun individual yondashuvlar taqdim etish masalalari muhokama qilingan. Til ko'nikmalarini rivojlantirishda har bir metodning o'ziga xos afzalliklari borligi ta'kidlanadi.*

Kalit so'zlar: *Ingliz tili, o'rganish metodlari, o'rgatish metodlari, Gramatika-Tarjima Metodi, Kommunikativ metod, Inqulziya metodlari, texnologiyalar roli, kross-kultural yondashuv, differensial yondashuv, til ko'nikmalari, o'qitish samaradorligi, talabalar ehtiyojlari, madaniyat, dialektlar, zamonaviy yondashuvlar, interaktiv dasturlar, rolli o'yinlar, fikr almashish, kritikall fikrlash, global aloqalar.*

Metodlar va usullar: Ingliz tilini o'rganish va o'rgatishda yangiliklar

Ingliz tili bugungi kunda global aloqalar va axborot almashinuvi uchun eng muhim tillardan biri hisoblanadi. Shuning uchun, ingliz tilini o'rganish jarayoni ko'plab o'qituvchilar va talabalar uchun dolzarb masala hisoblanadi. Maqolada ingliz tilini o'rganish va o'rgatish metodlari haqida so'z yuritiladi.

1. An'anaviy metodlar

An'anaviy metodlar asosan o'qituvchiga asoslangan yondashuvlarni o'z ichiga oladi. Bu metodlarning eng keng tarqalganlari jumladan, Gramatika-Tarjima Metodi (GTM) va O'qituvchi-favqulodda metodlarining qo'llanilishidir. GTM da talabalar grammatik qoidalarni o'rganadilar va ularni turli kontekstlarda qo'llashga harakat qiladilar. Ushbu metodning afzalligi shundaki, u talabalarga grammatik jihatdan to'g'ri gap tuzishni o'rganishga yordam beradi; ammo, u talabalarining gapirish va eshitish ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali bo'lmasligi mumkin.

2. Kommunikativ metod

Kommunikativ metod ingliz tilini o'rganishda eng ommabop yondashuvlardan biridir. Ushbu metodda talabalar real hayot vaziyatlarida muloqot qilishga urg'u beriladi. Ushbu usul talabalarga tilni samarali va amaliy o'rganishga yordam beradi. Misol uchun, rolli o'yinlar yoki dialoglar orqali talabalar o'z fikrlarini ifoda etishga harakat qiladilar. Shuningdek, audiovizual materiallardan foydalanish talabalar uchun yanada samarali bo'lishi mumkin.

3. Inqulziya metodlari

Inqulziya metodlari talabalarni faol o'quvchilar sifatida ko'ramiz. Bu metod orqali talabalar o'z savollarini berish, muammolarni hal qilish va fikr almashish orqali o'rganadilar. O'qituvchilar savol-javob va muhokama qilish orqali talabalarni fikrlashga undaydi. Natijada, talabalar nafaqat tilni, balki kritik fikrlash qobiliyatini ham rivojlantiradi.

4. Texnologiyalarning roli

Zamonaviy texnologiyalar ingliz tilini o'rganish va o'rgatishda katta ahamiyatga ega. Interaktiv dasturlar, mobil ilovalar va onlayn kurslar orqali talabalar o'z qiziqishlari va ehtiyojlariga mos ravishda materiallarni o'rganish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Ushbu texnologiyalar talabalar uchun qiziqarli va samarali o'rganish muhitini yaratishi mumkin. Shuningdek, video va audio materiallardan foydalanish talabalar uchun o'qituvchi tomonidan berilayotgan nazariyalarni amaliy holatda ko'rishga yordam beradi.

5. Kross-kultural yondashuv

Kross-kultural yondashuv ingliz tilini o'rganishda muhimdir, chunki til madaniyat bilan chambarchas bog'liq. Talabalarga turli madaniy kontekstda ingliz tilini o'rganish imkoniyatlarini taqdim etish, ularning tilni chuqurroq tushunishlariga yordam beradi. Madaniy materiallarga e'tibor berish bilan bir qatorda, talabalar ingliz tilining turli dialektlari va lahjalarini ham o'rganishlari kerak. Bu yondashuv global fikrlash va madaniyatlararo muloqotda ham muhim rol o'ynaydi.

6. Differensial yondashuv

Har bir talabaning o'ziga xos o'rganish usullari va tezligi bo'lishi sababli, differensial yondashuv juda muhimdir. Talabalar o'zlarini qoniqtiradigan va samarali o'qish jarayonini ta'minlaydigan metodlarni tanlashlari kerak. O'qituvchilar o'z talabalarini bilan aloqada bo'lishlari, ularning qobiliyatlari va qiziqishlarini hisobga olishi lozim. Shuningdek, individual va guruhli yondashuvlarni mukammal uyg'unlashtirish talabalar uchun eng samarali o'rganish muhitini shakllantiradi.

Xulosa

Ingliz tilini o'rganish va o'rgatish metodlari ko'p va xilma-xildir. Eng muhim masala, ulardan mos keladiganlarini tanlash va integratsiyalashdir. An'anaviy yondashuvlardan zamonaviy texnologiyalargacha, har bir metod o'zining afzalliklari va kamchiliklariga ega. O'qituvchilar va talabalar birgalikda, tilni efektiv va qiziqarli tarzda o'rganish uchun bunday metodlardan foydalana olishlari, ularning til ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, global aloqalar va axborot almashinuvi davrida ingliz tilining ahamiyati yanada oshmoqda. Bu jarayonda har bir o'qituvchi va talabalar o'z rolini muhim deb bilishlari zarur.

FOYDALANILGAN MANBAALAR:

1. Brown, H. Douglas. Principles of Language Learning and Teaching. 6th Edition, Pearson Education, 2014.
(Til o'rganish va o'rgatish tamoyillari haqida fundamental manba).
2. Richards, Jack C., and Theodore S. Rodgers. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press, 2014.
(Ingliz tilini o'qitish usullari va yondashuvlari haqida keng ma'lumot).
3. Larsen-Freeman, Diane, and Marti Anderson. Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford University Press, 2011.
(Gramatika-Tarjima metodi va boshqa yondashuvlar haqida).
4. Harmer, Jeremy. The Practice of English Language Teaching. Longman, 2015. (Kommunikativ metod va zamonaviy texnologiyalarning roli haqida).
5. Nation, I.S.P., and Macalister, John. Language Curriculum Design. Routledge, 2010. (Differensial yondashuv va talabalar ehtiyojlarini hisobga olish haqida).
6. Thorne, Steven L. Language and the Internet. Cambridge University Press, 2003. (Texnologiyalarning til o'rganishga ta'siri haqida).